

Vincze Viktor

SPECIÁLIS SZEMÉLYGÉPJÁRMŰVEK ALKALMAZÁSA A VÉDETT SZEMÉLYEK BIZTOSÍTÁSÁBAN

Absztrakt

Jelen írás röviden ismerteti a személyvédelemhez kapcsolható speciálisan felszerelt biztonsági gépjárműveket, illetve azok sokszínűségét. Napjainkban a biztonságot veszélyeztető tényezők növekedése megköveteli a személyi védelem biztonságának a garantálását és az ezzel kapcsolatos eszközök meglétét. A cikk felhívja a figyelmet mennyire szükséges ezen eszközök minél magasabb fokú ismerete, illetve használatuk minél tökéletesebb elsajátítása.

This paper briefly reviews the elements of public defence and its versatility along with specially equipped defence vehicles. At present the growth of dangerous factors in safety requires more understanding of the importance on public security and its necessary personnel involved. This publication would like to raise awareness of the inevitable knowledge of these vehicles and their effective use in public defence.

Kulcsszavak: védelem, speciális gépjármű, páncélozott limuzin ~ defence, special vehicle, armored limousine

Bevezetés

Még a konkrét információk birtokunkba jutása előtt meg kellene tudnunk, miért van szükség speciális védelmi eszközökre?

A védett személy lakását, munkahelyét, egyéb programjainak helyszínét általában közúton, gépjárművel közelíti meg. A városi közlekedés zsúfoltsága miatt a nap bármely szakában kialakulhatnak kisebb-nagyobb forgalmi dugók, vagy éppen egy piros lámpánál való megállás akadályozhatja a folyamatos haladást a cél felé. Ezeknél a megállásoknál óriási kockázata van egy esetleges támadásnak, mivel a támadók könnyen elhagyhatják a helyszínt gyalog vagy motor segítségével. Az ilyen típusú támadás ellen megfelelő védelmet nyújtanak a különböző fokozatban páncélozott limuzinok.

A különböző, személyvédelemre használt gépjárművek vagy járművek fejlesztése történelmi időkre nyúlik vissza. Fejlődésük ütemét mindig alapvetően meghatározta az adott korban éppen aktuális védelmi igény, illetve a kor technikai fejlettsége. Az alkalmazott anyagok, beépített védelmi megoldások természetesen mindig a legmagasabb technológiai fejlettséget tükrözik. „A fejlesztéseket, a felhasználandó alapanyagokat, illetve a szükséges

védelmi képességek meghatározását alapos kutatómunka, a már megtörtént támadások elemzése előzi meg.”¹ A kialakulás folyamatában, kezdetben jelentkező védelmi igények részben megszűntek, vagy megváltoztak, illetve kibővültek.

Napjainkban a különféle lövedékekkel, illetve robbanóanyagokkal elkövetett támadások elleni védelem biztosítása az elsődleges feladat. Ennek megoldását nagymértékben megnehezíti a számításba vehető lövedékek sokfélesége. „A személyvédelem hatékony megszervezésekor nagyon sok múlik azon, hogy a megfelelő információk birtokában legyünk, amikor ki kell választanunk az adott feladathoz leginkább megfelelő eszközt, védelmi stratégiát.”² Ehhez azonban elengedhetetlen ismerni, pl. speciális személygépjárművek védelmi felépítését, és a vezetésükhöz szükséges taktikai fogásokat.

Védelem a gépjárműben

Az első páncélozott személyautó több mint 70 éve készült Al Capone megrendelésére és ilyet használt Göring, Sztálin, valamint a 60-as években Trujillo dominikai diktátor is. „Európában a baleseteknél és merényleteknél is biztonságos jármű iránti igény a 60-as, 70-es években merült fel, amikor megjelentek a gépjárművek elleni támadások - pl. a német Vörös Hadsereg Frakció terroristái által elkövetett robbantásos merénylet Alfred Herrnhausen bankár autója ellen, vagy az olasz miniszterelnök, Aldo Moro elrablása és későbbi meggyilkolása.”³

A legegyszerűbb és egyben legolcsóbb megoldás az, amikor a gépjármű ablakait speciális fóliával vonják be. Ez a fólia túl azon, hogy fényvisszaverő tulajdonságú, az ablaküveg szilárdságát is megnöveli. Csökkentve az üvegtörés esélyeit, illetve egy üvegtörés során egészben tartja az ablaküveget. Ez a megoldás bármilyen autónál alkalmazható. Vannak azonban ennél sokkal komolyabb védelmi rendszerek is, amikor a sorozatban gyártott általában felső kategóriás autó alvázat, utasterét vagy az egész autót az első rendszámablaktól a hátsóig különleges páncélzattal látják el. „A fémlemezek közé épített nagy szakítószilárdságú kevlar vagy twaron betét a gránáttól is megvéd.”⁴ A súlycsökkentés érdekében a legújabb fejlesztésű páncél azonos védelem mellett mindössze 3 mm vastag.

A páncélozott autó gyártási technológiája szigorúan titkos, ezért előállítási ára igen magas, ez megállapodás kérdése, a felszereltség függvénye. Becslések szerint a világon évente 5-6 ezer, Európában 500 páncélozott személyautót értékesítenek. A következő kép egy páncélozott gépjárművet mutat, amely kívülről teljesen úgy néz ki mint egy szériaautó.

„BMW 745Li”⁵

¹ Hűvös Lajos: A védelem speciális területei; PRO-LEX Kft.; Budapest, 2002.

² Hűvös Lajos: Személyvédelmi ismeretek; CEDIT Kft.; Budapest, 1995.

³ Hűvös Lajos: A védelem speciális területei; PRO-LEX Kft.; Budapest, 2002.

⁴ www.bmw.com

⁵ www.bmw.com

Ezekben az autókban természetesen megtalálható minden korszerű felszerelés, ami a jelenkor luxusautóiban már elengedhetetlen, és megkönnyíti a vezető dolgát, mint például az iDrive rendszer (intelligens felfüggesztési rendszer). Az utasok biztonsága mellett a kényelem is fontos – a mini bár, a házi videó, a műholdas telefon és fax – melyek természetes tartozékai a meggyfádisztású és bőrkárpitozású utastérnek. Ezt láthatjuk a következő képen is.

Külső jegyeiben teljesen hétköznapiak tűnik egy mai páncélozott gépkocsi, semmi nem utal a speciálisan magas fokú biztonságra. Ez pedig elengedhetetlen ehhez a munkához, hiszen az inkognitó nagyon fontos védelmi eszköz, amely egy plusz ezekhez a biztonsági intézkedésekhez.

„Biztonságos luxus”⁶

A biztonság elemei

Négyféle biztonsági elemet tudunk megkülönböztetni, amely áll a passzív biztonságból, az aktív biztonságból, az operatív biztonságból és a reprodukív biztonságból. Ez a négy fő elem, amely meghatározza egy gépjármű komplex védelmét.

A passzív biztonságnál a karosszéria tekintetében önhordó alvázat jelent, az utastér minden oldala acéllemezekkel biztosított. A futóműnek rugalmas futó felületnek kell lennie. „A speciális gumi rögzítve van a felnire, megakadályozva ezzel az esetleges lefordulást arról.”⁷ Választható például a több ponton megerősített futómű, ami a nagyobb önsúly miatt szükségeltetik. Bele kell gondolni abba, hogy egy teljesen páncélozott gépjárműnek az önsúlya, a négy tonnát is meghaladhatja.

Az aktív biztonságnál megemlíthetjük a szilánkmentes polikarbonát oldal ablakokat, melyek elektromosan leengedhetők 210 mm-re. Szükség esetén, például támadáskor egy gombnyomással központilag hermetikusan zárható az utastér. „Az alkalmazott biztonsági rendszernek mindössze öt ezredmásodpercre van szüksége ahhoz, hogy észleljen egy esetleges ütközést, kiszámolja annak mértékét, felismerje, hogy a nyolc légszák közül melyiket és milyen mértékben kell aktiválnia.”⁸ Ezzel egy időben a gépjármű utasainak védelmi rendszere és az aktív fejtámlák igény szerint működésbe lépnek. A futóműnél az

⁶ www.mercedes.com

⁷ www.asbec.com

⁸ www.mercedes.com

„iDrive” (intelligens felfüggesztési rendszer) kényelmet, gyorsaságot és stabilitást biztosít. Kanyarokban és hirtelen irányváltások esetén minimalizálja a karosszéria dőlését és növeli a jármű stabil kezelhetőségét.

„Biztonsági oldal ablak”⁹

Az Operatív biztonságnál a belső tűzoltórendszer, a könnygázérzékelés, gáztámadás esetén a külön oxigén az utasok részére alapfelszereltség. „A lövedékálló rétegelt üveg belső felülete polikarbonáttal van bevonva, mely megvédi az utasokat az esetlegesen betörő üvegszilánkoktól.”¹⁰ Az Intercom rendszer (támadás riasztó) aktiválásakor az autó optikai és akusztikai jeleket bocsát ki (30 mp sziréna, villogó lámpák). A futóműnél is komoly erőfeszítéseket tettek a szakemberek arra vonatkozóan, hogy minél biztonságosabban lehessen közlekedni. „A speciális Michelin Pax felépítésű gumiknak köszönhetően, ha csökken a nyomás a gumikban (például kilövik a gumit, vagy valamilyen módon kilyukasztják), akkor is akár 80 km-es sebességgel, 50 km-es távolság megtételére alkalmas.”¹¹ Ezt a gumit láthatjuk a következő képen. Ez a fajta biztonsági intézkedés ugyancsak alapvető, hiszen még egy szuper gépjármű sem tud elgurulni, ha nincs alatta gumiabroncs.

„Speciális autógumi”¹²

---

⁹ www.mercedes.com

¹⁰ www.mercedes.com

¹¹ www.asbec.com

¹² www.asbec.com

A reprodukív biztonság körébe tartozik maga az ember, hiszen ezt a tényezőt sem szabad kihagyni, mivel e tényező nélkül a többi sem tud érvényesülni. Értem ezalatt azt, hogy lehet egy gépjármű bármekkora technikai csoda, ha nincs egy megfelelő illető, aki megfelelően tudja kezelni azt. Tekintettel a jármű átlagosnál nagyobb önsúlyára, egyedi felszereltségére, a gépkocsivezetőnek szükséges elsajátítani a speciális vezetési technikákat, megszerezni a szükséges vizsgákat (például PAV I). Folyamatosan gyakorolnia és képeznie kell önmagát egy biztonsági gépkocsivezetőnek, hogy az esetlegesen bekövetkező támadásra illetve a váratlan forgalmi szituációkra fel legyen készülve, ahogy ezt már említettem.

Ide tartozik az is, hogy egy esemény bekövetkezése után a fedélzeti computerben tárolt adatok elemzése megtörténjen. Ez elengedhetetlen, hiszen ebből lehet a későbbiekben új ötleteket, újításokat, módosításokat létrehozni. A támadáskor keletkezett hatásoknak a vizsgálata – például lövedék becsapódások – a karosszéria elemein is ebbe a körbe tartozik. A védett személy biztonságáért felelős személy, illetve az egész stáb, a történetek pontos ismeretében elemzi a rendkívüli eseményt, és megteszi a szükséges intézkedéseket.

Következtetések

Mindezek a biztonsági elemek együttesen adják meg azt az összetett védelmi rendszert, amely biztosíthatja a védett vezető biztonságát, védelmét. Felvázoltam az elején, hogy miért fontosak a speciális védelmi eszközök. Úgy vélem ahogy haladunk egyre előrébb az időben, annál igazabbá válik ez a megfogalmazás. Tíz évvel ezelőtt még álmainkban sem gondoltuk volna, hogy hazánkban is előfordulhat nyílt támadás, vezető politikusaink ellen. Ám sajnos be kell látni, hogy hazánkban is egyre jobban eluralkodik az olyan agresszió, amely nem ismer határokat. Elég csak az idei év gyújtogatásaira gondolni, de volt sajnos olyan eset is, amikor éles lőfegyverrel adott valaki hangot nemtetszésének.

Ezek a fajta páncélozott limuzinok sok minden ellen védelmet tudnak nyújtani, ám nem szabad elfelejteni, hogy az ilyen jól felszerelt páncél limuzinok sem tartanak ki a végtelenségig. Ezért olyan esetben, amikor támadás éri a védett személyt, a kezdeti sokkhatás után az elsődleges feladat mindenképp a menekítés. Hiszen bármilyen páncélzatról legyen is szó, sosem szabad abban bízni, hogy nem tudják feltörni a gépjármű védelmi rendszerét. Az viszont tény, hogyha ennyi védelem sem lenne meg egy gépjárműben, semmi esély nem látszana arra, hogy bármilyen ellenlépést is tenni tudjunk. Ezt azért merem így kijelenteni, mivel a merénylők harcászati stílusa sosem arról volt híres, hogy szemtől szembe hajtják végre tetteiket. Tehát egy lesből, vagy távirányítással véghezvitt támadás ellen ez a legjobb védekezési mód és azt hiszem, hogy jelenleg talán az egyetlen is.

Úgy vélem szükség van az effajta gépjárművekre, és ahogy a tendencia mutatja, még nagyon-nagyon sokáig így is lesz. Ezért a gépjárműgyártók is újabb és újabb remek megoldásokkal alkotják meg a páncélozott gépjárműveiket. Ez mind a gépjármű utasa, mind pedig a gépjárművet vezető személyére nézve megnyugtatóan hat.

Összegzés

Van, hogy úgy adódik, speciálisan felszerelt gépjárművel kell közlekedni például egy védett személlyel, ami más vezetési technikát igényel, mint egy széria gépjármű. Ezen felül ismerni kellene az adott gépkocsi paramétereit, menettulajdonságait is, amire jó megoldások lennének a különböző autógyártó cégek bemutatói, tesztvezetései, esetleges előadásai, melyeket szervezet kereteken belül meg lehetne valósítani minden olyan cégnek, szervezetnek, amely ilyen típusú gépjárművekkel közlekedik. Bár vannak prospektusok melyeket kiadnak az újonnan megalkotott páncélozott limuzinokról, ám ez nem biztos, hogy elegendő

információhoz juttat ahhoz, hogy ténylegesen megismerjük az adott gépjármű menettulajdonságait. Úgy vélem egy ilyen prospektus csak alapinformációkat tartalmaz, ezáltal a szükséges plusz információkat csak a személyes tapasztalat útján lehetne megismerni, illetve elsajátítani.

Mindent egybevetve egyre több ember, cég, szervezet vagy állam használ különböző mértékben felszerelt biztonságának mondott, vagy ténylegesen páncélozott személygépjárművet. Ezért ezen gépjárművek létjogosultságát, hogy a mindennapi forgalomban közlekedjenek, elvitatni nem lehet. Annyit azonban el lehet várni minden olyan természetes, vagy jogi személytől, hogy egy ilyenfajta közlekedési eszközzel közlekedve, legyen tisztában az általa használt eszköz minden tulajdonságával és jobban figyeljenek oda közlekedő társaikra.

Felhasznált irodalom

1. Húvös Lajos: Személyvédelmi ismeretek; CEDIT Kft.; Budapest, 1995.
2. Húvös Lajos: A védelem speciális területei; PRO-LEX Kft.; Budapest, 2002.
3. www.bm.hu/police/orezred
4. www.asbec.com
5. www.bmw.com
6. www.mercedes.com